

9

Working Paper

Silesian University in Opava
School of Business Administration in Karvina
Institute of Interdisciplinary Research

**Working Papers in
Interdisciplinary Economics
and Business Research**

Lázeňský cestovní ruch v ČR a ve vybraných státech
Evropy

Kajzar Patrik

May 2015

Working Papers in Interdisciplinary Economics and Business Research

Silesian University in Opava
School of Business Administration in Karviná
Institute of Interdisciplinary Research
Univerzitní nám. 1934/3
733 40 Karviná
Czech Republic
<http://www.iivopf.cz/>
email: iiv@opf.slu.cz
+420 596 398 237

Citation

Kajzar, P., 2015. *Lázeňský cestovní ruch v ČR a ve vybraných státech Evropy*. Working Paper in Interdisciplinary Economics and Business Research no. 9. Silesian University in Opava, School of Business Administration in Karviná.

Abstrakt

Kajzar Patrik: **Lázeňský cestovní ruch v ČR a ve vybraných státech Evropy**

Cestovní ruch představuje odvětví s vysokým potenciálem růstu. Patří k jedněm z největších oborů podnikatelské činnosti na světě a v mnoha regionech bývá jediným a zároveň největším zdrojem investic a pracovních míst. Dle výkladového slovníku cestovního ruchu představuje zdravotní cestovní ruch formu cestovního ruchu, který směřuje především do lázní nebo rekreačních center, u níž hlavní motivací účasti je zlepšování zdravotního stavu návštěvníků, a to nejčastěji pomocí kombinace zdravotní terapie a zdravotních služeb, pobytu v prostředí s léčebnými účinky (podnebí, moře, koupele, léčivé prameny aj.), změny životosprávy, tělesného cvičení, diety a relaxačních programů aj. Lázně jsou historicky vždy spojeny s existencí přírodního léčivého zdroje – minerální vody, peloidů (rašeliny, slatiny či bahna), léčivých plynů či klimatu. Dle ISPA (International Spa Organization, Mezinárodní organizace lázní) dnešní lázně navazují na tradiční léčebné lázně, založené na minerálních a termálních pramenech, které jsou v současnosti doplněny o moderní lázeňská zařízení, které jsou určeny jak pro relaxaci, odstranění bolesti i obnovu fyzických a duševních sil. Cílem příspěvku je zhodnotit lázeňský cestovní ruch v ČR a ve vybraných státech Evropy.

Klíčová slova

lázeňský cestovní ruch, lázně, lázeňská místa, léčivé zdroje

JEL: L83

Contacts

Kajzar Patrik, Department of Tourism and Leisure Activities, School of Business Administration, Silesian University, Univerzitní nám. 1934/3, 733 40 Karviná, Czechia, e-mail: kajzar@opf.slu.cz.

Abstract

Kajzar Patrik: **Wellness and Spa tourism in the Czech Republic and selected destinations of Europe**

Tourism is an industry with high growth potential. Is one of the largest fields of business in the world and in many regions is the only and largest source of investment and jobs. According to the explanatory dictionary of tourism medical tourism represents a form of tourism, which is directed primarily to the spa or recreational centers, in which the main motivation for participation is improving the health of visitors, mostly through a combination of medical treatment and health services, stay in an environment with medical effects (climate, sea baths, healing springs etc.), changes in diet, physical exercise, diet and relaxation programs, etc. Spas are always historically associated with the existence of natural medicinal resources - mineral water, peloids (peat, peat or mud), natural gas or climate. According to the ISPA (International Spa Organization) today spa built on the traditional spas, based on mineral and thermal springs, which are now complemented by modern spa facilities, which are designed for relaxation, eliminate pain and restore physical and mental strength. The aim of this article is to evaluate the thermal tourism in the Czech Republic and selected European countries.

Key words

spa tourism, spa, spa resorts, medical sources

JEL: L83

Contacts

Kajzar Patrik, Department of Tourism and Leisure Activities, School of Business Administration, Silesian University, Univerzitní nám. 1934/3, 733 40 Karviná, Czechia, e-mail: kajzar@opf.slu.cz.

Acknowledgement

This paper was supported by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic within the Institutional Support for Long-term Development of a Research Organization in 2015.

Úvod

Cílem příspěvku je zhodnotit lázeňský cestovní ruch v ČR a ve vybraných státech Evropy. V příspěvku autor vychází zejména ze sekundárních zdrojů, které zahrnují informace jednak z internetových zdrojů např. Atlasu Česka, Českého statistického úřadu a Svazu léčebných lázní České Republiky, a také z knižních publikací, které se vztahují k lázeňství a cestovnímu ruchu, např. od autorů Páskové a Zelenky (2002), Indrové a kol. (2007), Václavínkové (2013) a Poděbradského (2008).

Cestovní ruch představuje odvětví s vysokým potenciálem růstu. Patří k jedněm z největších oborů podnikatelské činnosti na světě a v mnoha regionech bývá jediným a zároveň největším zdrojem investic a pracovních míst. (Kajzar, 2013)

Slovo lázeňství má svůj základ v pojmu lázeň ve významu koupel. Pojem lázeňství je možné chápat jako spojení dvou samostatných sfér. Zasahuje do oboru zdravotnictví i cestovního ruchu. (Václavínková 2013, s. 5) Existují množství dalších definic, které ve své podstatě znamenají totéž. Např. Pásková a Zelenka (2002, s. 158) definují lázeňství ve "Výkladovém slovníku cestovního ruchu" jako souhrn aktivit, specifické infrastruktury a lidských zdrojů v oblasti poznání a práce zaměřených na znalost přírodních léčivých zdrojů a realizace technik a procedur pro léčení různých somatických, psychosomatických i psychologických problémů. Souhrnným cílem lázeňství je prevence a léčení lidských chorob, regenerace sil a relaxace. Je spojeno s využíváním síly přírodních léčivých zdrojů, krásy přírodního i kompozice kulturního prostředí. Dle Dědiny (2004, s. 10) lze pojem lázeňství chápat ve třech různých rovinách. Lázeňstvím tedy rozumíme vědní lékařský obor, kde je za pomoci přírodních léčivých zdrojů (termální a minerální prameny, peloidy - rašelina, bahno a slatina, dále pak zředění plyny či klimatické podmínky), zajišťována prevence a léčba přesně definovaných onemocnění a zajišťována tak ochrana veřejného zdraví. Lázeňství je zároveň souhrn činností a jednání ekonomického charakteru, jejichž funkcí je dosažení co nejlepších ekonomických výsledků za použití co nejnižších provozních nákladů. Poslední rovinu tvoří sociálně-politický systém, jehož podstatou je poskytování lázeňské péče občanům na základě doporučení ošetřujícího lékaře.

Francová (2003) definuje lázeňství jako základní formu cestovního ruchu, při které hosté využívají komplex lázeňských a dalších služeb. Vedle základní služby, kterou je lázeňská péče, jsou v lázních poskytovány i služby ubytovací, stravovací a celá řada jiných doplňkových služeb jako jsou kulturní, společenské a sportovní služby, které tvoří podstatnou část nabídky cestovního ruchu v lázeňských místech. Tvoří je například promenádní koncerty, společenské akce, hudební festivaly, taneční zábavy, výlety do míst v okolí apod.

Lázeňský cestovní ruch: (Cinkánová, 2013)

- je součástí zdravotního cestovního ruchu,
- hlavní motivací je zlepšování zdravotního stavu návštěvníků nejčastěji pomocí kombinace zdravotní terapie a zdravotních služeb, pobytu v prostředí s léčebnými účinky, změny životosprávy, tělesného cvičení, diety a relaxačních programů a další zdravotně preventivní a léčebné činnosti pod odborným dohledem,
 - realizuje se obvykle v oblasti přírodního léčivého zdroje (voda, plyny, bahno, slatina, klima).

Poděbradský (2008) uvádí, že zákazníci lázeňských center již dobře vědí, co mohou od jednotlivých zařízení očekávat. Nejčastěji hledají relaxaci a pomoc od drobných zdravotních či duševních potíží. Velkou popularitu si získali tzv. anti-ageing procedury (procedury, které

omlazují vaši pleť, navíc zabraňují ztrátě její pružnosti a tvorbě vrásek) a také procedury, po jejichž absolvování se člověk lépe cítí. Mezi nejvíce kupované služby patří masáže všeho druhu.

Dle Indrové (2007, s.83) byl lázeňský cestovní ruch historicky jednou z prvních oblíbených forem novodobého cestovního ruchu již od 18. století a je jako součást cestovního ruchu prezentován dodnes, neboť v rámci lázeňství je vždy využívána materiálně technická vybavenost sloužící cestovnímu ruchu v daném místě. Lázeňství je významnou součástí domácího cestovního ruchu díky dlouhodobé tradici a atraktivitě lázeňských míst s bohatou kulturně společenskou nabídkou. Je také jedním z významných motivů aktivního zahraničního cestovního ruchu vzhledem k jedinečnosti některých přírodních léčivých zdrojů, či použitých léčebných metod v dané oblasti.

Rozvoj lázeňství v evropském pojetí je založen na pradávném zájmu lidí o přírodní minerální prameny, které se od odlišovaly od běžných pramenů především svým vzhledem, chutí a teplotou. Tyto „zázračné“ prameny začali využívat k vodoléčbě především Římané, kteří na ně při svých válečných výpravách narazili, a to zejména na území dnešní Francie, ale i v jiných částech Evropy (dnešním Německu, Chorvatsku, Maďarsku, atd.). Země s tradičním pojetím lázeňství (myšleno tím především v Evropě) jsou stále nejaktivnější ve svých nabídkách, postupně se však i k těmto lázeňským velmocím (např. Německo, Itálie, Francie, ale i ČR a SR) přidávají země s nabídkou nových moderních produktů vlastním posláním a strukturou nabídky velmi blízké tomuto typicky evropskému komplexu produktů. Tak dnes můžeme lázeňské programy nalézt i v přímořských centrech Tuniska, Izraele i Turecka, thalassoterapie („mořské léčení“- např. relaxační zábaly z mořských řas) se bouřlivě rozvíjí v Jižní Americe a Mexiku, své tradiční horké prameny objevují znovu i Japonci. Z pohledu potenciálu lázeňských produktů nabízí Evropa ve svých nejméně tisíci lázeňských místech skoro všech zemí (snad jen kromě Skandinávie a některých pobaltských států jsou v tomto počtu zapojeny vlastně všechny země světadílu i přilehlého Středomoří) nepřeborné množství kapacit a programů pro nejrůznější formy, délky i motivace pobytů. (Knop, 2006)

1. Lázeňský cestovní ruch v České Republice

Česká republika je mimořádně bohatá na minerální prameny a léčebné lázně. Společné dílo přírody a lidí získalo světový ohlas a stalo se důležitým zdravotnickým a ekonomickým artiklem naší země. Využívání přírodních léčivých zdrojů, koupelí, lázní, pití vod a lázeňské léčení má celosvětově několik století dlouhou tradici a české a moravské lázně patří k nejvyspělejším na světě. (Atlas Česka: Lázně, 2013)

Dle Václavínkové (2013) jsou lázeňské služby a lázeňský cestovní ruch plně k dispozici zahraničním návštěvníkům a jsou i cíleně propagovány v zahraničí (CzechTourism, Svaz léčebných lázní, Sdružení lázeňských míst). Podle výsledků průzkumů přibližně u 5 % zahraničních turistů je motivem návštěvy České republiky lázeňské místo. Své dobré jméno si české lázeňství vybudovalo především díky vysoké úrovni zdravotní péče, pravidelné kontrole kvality přírodních léčebných zdrojů, propracovanému systému komplexního působení na pacienta a zlepšujícím se technickým vybavením zdravotní části lázeňských objektů.

Svaz léčebných lázní České Republiky konstatuje, že romě léčebných a wellness procedur najdete v našich lázních mnoho dalších příležitostí k vyžití sportovnímu, společenskému i kulturnímu. Krásné okolí většiny lázeňských míst láká k procházkám a turistickým výšlapům, klientům jsou k dispozici bazény, fitness centra, tenisové kurty, půjčovny kol a řada dalších sportovních aktivit. Na své si přijdou i milovníci kultury, pro které je připravena široká nabídka

koncertů, divadelních představení a dalších kulturních akcí. Mnoho lázeňských míst se také pyšní bohatou historií a zajímavou architekturou.

Český statistický úřad uvádí, že do tuzemských lázní v roce 2013 přijelo rekordních 747.000 hostů, což je meziročně nárůst o pět procent. K růstu přispěli zejména zahraniční hosté, kterých se ubytovalo 375.000, tedy meziročně o 7 % víc. Domácích lázeňských hostů přibylo 2,9 % na 371.000 lidí. Vyplývá to z údajů Českého statistického úřadu. Průměrná doba přenocování v lázních loni činila 8,1 noci, a je tak téměř třikrát vyšší než průměrná doba přenocování v tuzemských hotelech a penzionech. Do českých lázní jezdí nejvíce turisté z Německa a Ruska. V roce 2013 se ale zvýšil meziročně o 96 % počet turistů z Jižní Koreje a z Polska (o 52,8 %). Z Číny přijelo do tuzemských lázní o 50 % víc hostů, celkem 2221. O třetinu víc také přijelo Izraelců.

V 4. čtvrtletí 2014 lázeňská zařízení navštívilo ve sledovaném období celkem 176 tisíc hostů. Bylo to o 3,5 % méně než ve stejném období předchozího roku. Počet nocí, které turisté uskutečnili v lázních, se však meziročně zvýšil o 5,1 %. Domácí hosté prodloužili své lázeňské pobyty a došlo ke zvýšení počtu jejich přenocování o 24,7 %.

V 1. čtvrtletí 2015 lázeňská zařízení navštívilo ve sledovaném období celkem 165 tisíc hostů, tj. o 0,9 % více než ve stejném období předchozího roku, počet nocí se zvýšil o 3,4 %. U domácích klientely došlo k nárůstu v počtu lázeňských hostů o 13,4 % a počet přenocování vzrostl o 22,5 %. Naopak počet příjezdů zahraničních hostů i jejich přenocování se meziročně snížil o 11,5 %, resp. o 12,9 %. V Karlovarském kraji, který trvale vykazuje více než polovinu z celkového počtu příjezdů i přenocování v lázeňských zařízeních, vzrostly příjezdy domácích hostů o 28,3 %, nerezidentů naopak o 13,1 % ubylo.

Hlavní devizou českých lázní jsou přírodní léčivé zdroje, ať se již jedná o minerální prameny, plyny či peloidy. V České republice se nachází více než tři desítky lázeňských míst (viz. Obr. 1)

- 24 z nich využívá jako přírodní léčebný prostředek lázeňské péče minerálních vod.
- 10 využívá peloidy - anorganická bahna, rašeliny, slatiny – Bechyně, Františkovy Lázně, Lázně Bělohrad, Lázně Bohdaneč, Lázně Toušeň, Mšené - lázně, Lázně Kundratice, Třeboň, Velichovky, Vráž.
- 2 využívají příhodné klimatické poměry – Jeseník, Lázně Kynžvart.

Obr. 1: Lázeňská zařízení v České Republice

(Zdroj: The Association of Spa Places in the Czech Republic)

Mezi nejvýznamnější a nejnavštěvovanější lázně v ČR patří Karlovy Vary, které jsou krajským městem Karlovarského kraje a leží v blízkosti chráněné krajinné oblasti Slavkovský les, přibližně 21 km severovýchodně od Sokolova a 83 km severozápadně od Plzně. Cestovní ruch je v Karlovarském kraji jedním z nejvýznamnějších odvětví. Především lázeňství udělalo z tohoto kraje cílovou destinaci pro hosty z Čech i z ciziny. V roce 2013 navštívilo tento kraj 787 084 hostů. Přepočteme-li hosty na 1 000 obyvatel kraje vychází 2 614,9 hostů. Podíl cizinců, kteří navštívili v loňském roce náš kraj, byl 66,8 %. Počtem přenocování na 1 000 obyvatel (15 226,4) se Karlovarský kraj v rámci České republiky umístil na 1. místě. V souvislosti s lázeňským cestovním ruchem je na území Karlovarského kraje i dostatečná nabídka kulturních zařízení a památkových zón. Ty jsou doplněny nabídkou lázeňských symfonických orchestrů a několika festivalů, z nichž nejznámější je Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, který v roce 2015 proběhne již po 50. Z dalších kulturních a sportovních akcí jsou to například Loketské kulturní léto, Chopinův festival Mariánské Lázně a Kanoé Mattoni.

Dle ČSÚ do Karlových Varů přijelo za třetí čtvrtletí roku 2014 se ubytovat 79.206 hostů. Přes pokles zájmu stále zhruba pětinu z nich tvoří Rusové. Výrazný byl ale přírůstek českých hostů, těch přijelo o 30 % více. O 14 % také přibýlo Němců. V čistě lázeňských ubytovacích zařízeních zaznamenali mírný úbytek klientů, o 4 %. U přenocování to bylo dokonce o 9 %. V lázních ubýlo jak Rusů, tak i Němců a Ukrajinců. Větší zájem o karlovarské lázně naopak projevil Izraelci, kterých přicestovalo o pět procent víc. Výrazně více, o 23 %, ale do lázní zamířilo českých klientů.

2. Lázeňský cestovní ruch ve vybraných státech Evropy

V této části příspěvku se autor bude věnovat lázeňskému cestovnímu ruchu na Slovensku a v Maďarsku.

Slovenské lázně - především slovenské termální lázně nejsou pro českého turistu žádným novým pojmem. Od roku 1992 působí na Slovensku Zváz slovenských liečebných kúpeľov a triediel (ZSLKT) se sídlem v Bratislavě. Jde se o zájmové sdružení osob podnikajících v oblastech balneologie a léčebného lázeňství. Jeho členy je 26 lázeňských zařízení po celém Slovensku. Posláním svazu je vytvářet podmínky pro činnost a rozvoj slovenských léčebných lázní, obhajování a zastupování zájmů svých členů (vůči subjektům v SR i zahraničí). Od roku 2000 je svaz členem ESPA. Na Slovensku je celkem 26 lázeňských zařízení, které využívají přírodní zdroje (zejména termální vodu) a 7 klimatických zařízení. Z tohoto počtu je 21 zařízení v soukromém vlastnictví, 3 podniky jsou spravovány slovenským ministerstvem a 2 zařízení jsou ve vlastnictví státu (Diamant Dudince a Špecializovaný liečebný ústav Marína v Kováčové). (Zelenáková, 2014)

Nejznámější a nejnavštěvovanější slovenské lázně Piešťany jsou nepřetržitě českým turistou vyhledávány, stejně jako další známé blízké termální lázně - Turčianské Teplice, Trenčianské Teplice nebo Rajecké Teplice, které jsou zobrazeny na obrázku 2.

Obr. 2: Lázeňská místa na Slovensku

(Zdroj: Sudíková, 2009)

Podle typu minerálních pramenů a se vymezují slatinné lázně (např. Trenčianské Teplice, Piešťany), termální lázně (např. Rajecké Teplice, Turčianské Teplice nebo Piešťany) nebo jodové lázně (lázně Čiž).

Podle údajů Statistického úřadu SR, které zpracovala SACR (Slovenská agentura pro cestovní ruch) se ubytovalo na Slovensku v měsících leden až červen 2013 - 1,9 mil. návštěvníků, z toho 771,3 tis. (41 %) ze zahraničí. Nejvíce zahraničních hostů přijelo z České republiky, Polska, Německa, Ukrajiny, Rakouska a Ruska. Ve srovnání s stejným obdobím roku 2012 vzrostla návštěvnost ubytovacích zařízení cestovního ruchu na Slovensku o 11 %, přičemž počet zahraničních návštěvníků vzrostl o 16 %. Celkově stoupl počet ubytovaných hostů na Slovensku oproti 1. pololetí 2012 o téměř 200 000 návštěvníků. V prvním pololetí 2014 znovu narostl počet českých návštěvníků na 14 % a nejvíce bylo ubytováno hostů ze Slovenska (61 %), 4% tvořili Němci, Poláci, po dvě procenta Rakušané, Ukrajinci a spolu 16 % ostatní země.

Slovenská agentura pro rozvoj investic a obchodu (SARIO) uvádí, že mezi nejúspěšnější lázeňské oblasti na Slovensku můžeme zařadit:

1. Slovenské liečebné kúpele Piešťany, a.s.
2. Slovenské liečebné kúpele, a.s., Rajecké Teplice.
3. Kúpele Bojnice, a.s., Bojnice.
4. Bardejovské kúpele, a.s., Bardejovské Kúpele.
5. Kúpele Dudince, a.s.
6. Slovenské liečebné kúpele, a.s., Turčianske Teplice.
7. Kúpele Vyšné Ružbachy, a.s. Vyšné Ružbachy.
8. Liptovské liečebné kúpele, a.s., Lúčky.
9. Slovthermae, SLK, podnik služieb.
10. Kúpele Nimnica, a.s., Nimnica.

Piešťany jsou největší a nejnavštěvovanější lázně na Slovensku, pro svou kvalitu místních léčivých zdrojů a naprosto unikátní bahenní zábaly. Piešťany leží na jihozápadě Slovenska, v údolí řeky Váh, v nadmořské výšce 162 m. n. m., na rozhraní mezi nížinou a pohořím Považského Inovca, v blízkosti jezera Sĺňava. V Piešťanech vyvěrá z hloubky 2000 metrů celkem 10 léčivých pramenů o teplotě 67 °C až 69 °C. Využití je velmi široké a při pobytu se s prameny nespočetněkrát setkáte - ať již při lázeňských koupelích nebo při ozdravné pitné kúře. U piešťanských pramenů je velmi důležitým prvkem vysoký obsah síry. Ta při koupelích pomáhá k zlepšení cirkulace krve, odstraňuje odumřelé buňky na povrchu těla, přispívá k obnově pokožky a proniká do hlubších tkání. Během jednoho dne piešťanské prameny vydají více než 3 miliony litrů léčivé termální vody:

- Piešťanské sírné bahno - Piešťanské sírné bahno je unikátní jak v evropském, tak i v celosvětovém měřítku. Vyniká vysokým obsahem síry, která se uplatňuje především u balneoterapie. Zábaly z bahna mají pozitivní vliv na výživu chrupavky, kloubní pouzdra, svaly, šlachy a minerální složení kostí.
- Balneoterapie - Léčba pomocí balneoterapie se aplikuje na choroby pohybového ústrojí a porážkové stavy.

Statistické údaje o cestovním ruchu na Slovensku za rok 2014 nejsou velmi pozitivní. Jak ukázaly nedávne medializované informace, celkový počet přenocování slovenských a zahraničních turistů se na Slovensku oproti roku 2013 výrazně snížil, což znamená, že to byl v rámci všech členských států Evropské unie největší pokles. Přesto podle analýzy údajů Statistického úřadu, Piešťany zaznamenaly v počtu turistů I v roce 2014 nárůst. V uplynulém roce navštívilo Piešťany celkově 93 412 turistů, zatímco v roce 2013 to bylo 88 846 návštěvníků a v roce 2012 o několik méně - 86 828 Slovenské a zahraničních turistů.

Nejčastějšími návštěvníky, kteří v Piešťanech i přespali, byli Slováci. Následovaly Němci, Izraelci, Češi a turisté z asijských zemí. Město vybralo na dani z ubytování 572 499 eur. Až 70% z této částky mu zajistily Slovenské léčebné lázně Piešťany.

Termální lázně v Maďarsku každoročně navštěvují statisíce turistů z celého světa. Jedná se o zemi s největším výskytem termálních pramenů v Evropě. Voda v termálních lázních obsahuje rozpuštěné minerály, které mají blahodárný vliv na člověka. Své pooperační zákroky a zdravotní problémy sem jezdí léčit lidé ze států celé Evropy. Často budete překvapeni, jakou barvu a zápach jednotlivé koupele mají, je tudíž dobré číst informační tabulky u jednotlivých termálních bazénů, které vám napoví v čem se vůbec koupete a jaká je doporučená doba koupání. Ignorance těchto tabulek může vést k nevolnostem.

Termální lázně v Maďarsku čítají v současné době více jak 1000 pramenů termální vody s minimální teplotou vody 30 °C. Většina z těchto pramenů má léčivé účinky. Říká se, že pokud v Maďarsku zapíchnete kdekoliv hůl dostatečně hluboko, tam můžete provozovat termální lázně. Něco na tom je, protože lázeňské komplexy jsou v Maďarsku rozsety téměř po celém státě.

Zájemci si mohou vybrat z téměř stovky maďarských lázeňských měst a městeček. Blahodárné účinky termálních pramenů na území dnešního Maďarska objevili už římské legie. Nedaleko dnešní Budapešti vybudovali Římané lázeňské město Aquincum. Teplé prameny využívali především k léčení a rehabilitaci legionářů znavených bojem.

Římané důmyslně využívali výhřevnost pramenů také k vytápění svých příbytků. Archeologové zde objevili pozůstatky domů s dvojí podlahou, v nichž protékala teplá voda, a

starověké podlahové vytápění bylo na světě. Podobně objevili výhody zdejších termálních pramenů o několik století později také Turci.

Zde několik zajímavých informací o lázních v Maďarsku: (Maďarské lázně, 2015)

- Termální voda se dostává na povrch přes 1372 vrtů.
- V této chvíli na území státu je v provozu celkem 385 termálních koupališť a lázní. Z termální vody se může stát léčebná voda v okamžiku, kdy se dokáže, že je účinná pro různé typy onemocnění.
- Je evidováno celkem 207 léčivých vod a klasifikaci termální lázně vlastní v Maďarsku více než 70 míst.
- Minerálních vod je celkem 224 druhů.
- Léčivá voda zásobuje dále celkem 5 léčebných jeskyň.
- V Maďarsku se nacházejí dvoje suché léčebné lázně. K léčbě se tu používá na zemský povrch vyrážející kysličník uhličitý.

Dle cestovatelského serveru cklub.cz, je Hévíz jedno z největších a nejznámějších lázeňských středisek v Maďarsku, které leží v údolí 6 kilometrů od Keszthely v jihozápadním cípu Balatonu. Lázeňské městečko Hévíz je druhým nejnavštěvovanějším místem v Maďarsku po Budapešti. Ve městě Hévíz se nachází největší jezero s horkou vodou v Evropě. Hévíz je město se zdravotnickými institucemi a rekreačními zařízeními, které mu umožňují přijímat hosty po celý rok. Zcela samostatnou kapitolu pak v tomto výčtu pochopitelně představuje hlavní město Maďarska - Budapešť, kde také nacházíme vůbec nejrozsáhlejší lázeňský areál v celé Evropě. Na jejím území je v provozu více než desítka termálních lázní, přičemž některé z nich se bezpochyby mohou honosit přízviskem legendární.

Vybraná lázeňská místa v Maďarsku můžete najít na obr. 3.

Obr. 3: Vybraná lázeňská místa v Maďarsku
(Zdroj: Atis, 2015)

V roce 2013 přijelo do Maďarských lázní téměř dva miliony turistů, kteří zde v průměru strávili 7,3 dne. Z celkového počtu zahraničních turistů bylo 197 tisíc ruských turistů, z toho bylo 191 tisíc ubytovaných v hotelech, v nichž dohromady strávili téměř 750 tisíc nocí. Rusové jsou tak na maďarském žebříčku na druhém místě po Němcích, avšak utrácejí proti nim víc. Na začátku roku 2014 se ještě ve statistikách projevil 6,6 % nárůst, který se však na konci roku změnil na 20 % pokles v počtu strávených nocí.

Lázeňská města, Budapešť a jezero Balaton. To jsou turisticky nepopulárnější místa v Maďarsku, kam se zase začínají Češi po letech vracet. V roce 2014 přijelo do této země o 10,5 % více než v roce 2013. Češi strávili celkem 620 000 nocí v maďarských hromadných ubytovacích zařízeních. Počet přenocování neustále roste a za posledních deset let se ztrojnásobil.

Závěr

Lázeňský cestovní ruch je součástí zdravotního cestovního ruchu a jeho hlavní motivací je zlepšování zdravotního stavu návštěvníků nejčastěji pomocí kombinace zdravotní terapie a zdravotních služeb a jeho realizace se provádí obvykle v oblasti přírodního léčivého zdroje, kterým může být voda, plyn, bahno, slatina a klima.

Cílem příspěvku bylo zhodnotit lázeňský cestovní ruch v ČR a ve vybraných státech Evropy. Cestovní ruch, respektive lázeňský cestovní ruch představuje odvětví s vysokým potenciálem růstu a bude záležet na jednotlivých zemích, jak se k této výzvě postaví. Rozvoj lázeňství v evropském pojetí je založen na pradávnmém zájmu lidí o přírodní minerální prameny. Jelikož Česká Republika a Slovenská Republika se nachází uprostřed rozsáhlého prostoru zemí, které se velmi dravě soustředí na lázeňskou a wellness turistiku, může to znamenat určitou výhodu, které je spojena ve společné lázeňské tradici a také ve velkém množství potenciálních klientů ze zemí s touto tradicí, mezi tyto země patří např. lázeňská velmoc Rakousko nebo Německo.

Rozvíjející lázeňskou zemí je rozhodně i Maďarsko, které také čerpá ze své dlouhé tradice spojené už se starověkými Římany. Perlou maďarského lázeňství je jistě Budapešť, což je v Evropě jediné hlavní město, v němž se nachází termální vřídla a prameny. Budapešť kromě lázeňství sází i na bouřlivý rozvoj wellness hotelů a různých wellness aktivit. A samozřejmě na spojení lázeňství a wellness. Lázeňské městečko Hévíz je druhým nejnavštěvovanějším místem v Maďarsku po Budapešti. Ve městě Hévíz se také nachází největší jezero s horkou vodou v Evropě.

References

- [1] Atis. 2015. [online]. [2015-05-05]. Dostupné z: http://www.atis.cz/Public/mapy_k_destinacim/madarsko.png
- [2] Atlas Česka: Lázně 2013 [online]. [2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.atlasceska.cz/ceska-republika/lazenstvi/>
- [3] Cestovatelský server cklub.cz. Termální lázně Maďarsko. 2014. [2015-05-05]. Dostupné z: <http://lazne.cklub.cz/termalni/madarsko/>
- [4] Cinkanová, L., 2013. Lázeňský cestovní ruch [online]. [2015-02-04]. Dostupné z: http://multiedu.tul.cz/~lubica.cinkanova/multiedu/KMG/6_prednaska_FCR-_lazenstvi.pptx

- [5] ČSÚ. Do lázní loni přijelo rekordních 747.000 hostů. 2013. [online]. [2015-03-11]. Dostupné z <http://student.finance.cz/zpravy/finance/411074-csu-do-lazni-loni-prijelo-rekordnich-747-000-hostu>
- [6] ČSÚ. Cestovní ruch v jednotlivých krajích. 2015. [online]. [2015-04-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
- [7] Dědina, J., 2004. Management, organizování a ekonomika lázeňství – vybrané kapitoly. 1. vyd., VŠ CRHL, Praha.
- [8] Francová, E., 2003. Cestovní ruch. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého.
- [9] Hungarian Central Statistical Office, 2015. [online]. [2015-05-24]. Dostupné z: https://www.ksh.hu/tourism_catering
- [10] Indrová, J. a kol., 2007. Cestovní ruch (základy). Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Oeconomica.
- [11] Kajzar, P., 2013. Trendy v cestovním ruchu a hotelový marketing. In Sborník příspěvků Mezinárodní Masarykovy konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky 2013. Hradec Králové: Magnanimitas.
- [12] Knop, K., 2006. Lázeňský cestovní ruch v Evropě. [online]. [2015-05-04]. Dostupné z: <http://www.cestovni-ruch.cz/zdroje/lazne-evropa.php>
- [13] Maďarské lázně. 2015. [online]. [2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.madarske-lazne.cz/>
- [14] Pásková, M. a J. Zelenka, 2002. Cestovní ruch: Výkladový slovník. Praha: MMR ČR.
- [15] Poděbradský, J., 2008. Wellness v ČR. 1. vyd. Praha: MMR ČR.
- [16] Slovenská agentura pro cestovní ruch, 2015. [online]. [2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.sacr.sk/sacr/statistiky/>
- [17] Slovenská agentura pro rozvoj investic a obchodu, 2015. [online]. [2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.sario.sk/>
- [18] Společnost Magyar Turizmus, 2015. [online]. [2015-05-24]. Dostupné z: <http://itthon.hu/>
- [19] Sudíková, L., 2009. Lázeňský cestovní ruchu v České Republice a Evropě. Diplomová práce [online]. [2015-05-05]. Dostupné z http://is.muni.cz/th/124076/prif_m/text.pdf
- [20] Svaz léčebných lázní České Republiky. Proč jet do českých lázní. 2015 [online]. [2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.lecebne-lazne.cz/cs/ceske-lazenstvi/proc-jet-do-ceskych-lazni>
- [21] Termální lázně a wellness. Termální lázně Maďarsko. 2015. [online]. [2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.spamagazin.cz/termalni-lazne-madarsko/>
- [22] The Association of Spa Places in the Czech Republic. Czech Spas. 2014. [online]. [2015-05-04]. Dostupné z: <http://www.spas.cz/indexen.php>
- [23] Václavínková, K., 2013. Lázeňství. Karviná: SU OPF.
- [24] Zelenáková, O., 2014. Kúpele, termálne liečivé pramene a wellness v cestovnom ruchu slovenska. Bakalářská práce [online]. [2015-05-14]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/402768/esf_b/Bakalarska_praca.tx